

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 886/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špecializovaného trestného súdu pracoviisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 3/2016 a jeho uznesením z 31. augusta 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 35/2016 a jeho uznesením z 22. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3

ústavy postupom Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 3/2016 a jeho uznesením z 31. augusta 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 35/2016 a jeho uznesením z 22. septembra 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona.

3. Žiadosťou podanou 8. augusta 2016 Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) sa sťažovateľ domáhal svojho prepustenia z väzby na slobodu, ktorej špeciálna prokuratúra nevyhovela, preto ju predložila na rozhodnutie špecializovanému súdu.

4. Sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie napadnutým uznesením sp. zn. 2 Tp 3/2016 z 31. augusta 2016 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Písomný sľub sťažovateľa ako náhradu väzby neprijal. Rovnako neprijal ponuku peňažnej záruky jeho matky a napokon nenahradil väzbu sťažovateľa ani dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 35/2016 z 22. septembra 2016 rozhodol tak, že ju zamietol.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že postupom špecializovaného súdu a najvyššieho súdu, ako aj ich rozhodnutiami došlo k porušeniu jeho základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

7. Uvádza, že *„Najpodstatnejšie porušenie základných práv a slobôd sťažovateľ vzhliada v konaní porušovateľa v 2. rade [t. j. špecializovaný súd, pozn.], kedy sudca pre prípravné konanie postupoval v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu, čo je*

deklarované tým, že pred rozhodnutím ako aj samotným výsluchom sťažovateľa k žiadosti o prepustenie z väzby zo dňa 08. 08. 2016 nedoručil zamietavé stanovisko prokurátora k predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby, ani s jeho obsahom neoboznámil sťažovateľa ako obvineného, rovnako ani jeho obhajcu.“.

8. Podľa názoru sťažovateľa *„Týmto postupom sudca pre prípravné konanie neumožnil sťažovateľovi, ani jeho obhajcovi uviesť konkrétne argumenty voči predmetnému vyjadreniu k podanej žiadosti o prepustenie z väzby a voči konkrétnym skutočnostiam, ktorými prokuratúra dôvodila nevyhnutnosť pretrvávania väzobného stíhania, nakoľko ani jeden z nich nemal vedomosť o obsahu vyjadrenia prokuratúry...“.*

Sťažovateľ v neposlednom rade uvádza, že uvedené okrem iného narušilo aj zásadu rovnosti zbraní, ktorá je nepochybne jedným zo základných pilierov trestného konania.“.

9. Sťažovateľ pokračuje, že *«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako sťažnostný súd, ktorý sa snažil uvedené „konvalidovať“ tým, že pred samotným prejednaním sťažnosti doručil obhajcovi sťažovateľa zamietavé stanovisko prokuratúry k predmetnej žiadosti o prepustenie. Už týmto momentom mal sťažovateľ za preukázané, že pochybenie, ku ktorému došlo zo strany prvostupňového súdu,... je absolútne zrejmé a nesporné. Ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky nevzhladol procesne vadný postup prvostupňového súdu, potom by sám, navonok javiac sa z vlastnej iniciatívy nedoručoval urýchlenným spôsobom vyjadrenie prokurátora k predmetnej žiadosti, nakoľko takýto úkon by predsa nebol potrebný.».* Avšak na *„pochybenie sudcu pre prípravné konanie, napadnuté písomnou sťažnosťou sťažovateľa prostredníctvom obhajcu, Najvyšší súd Slovenskej republiky... nevzhladol“.*

10. Sťažovateľ je presvedčený, že *«Argumentácia Najvyššieho súdu... ako aj postup navodzujúci dojem o tzv. konvalidácii je právne neudržateľná a predovšetkým ústavne neakceptovateľná. Samotné „informovanie“ o obsahu zamietavého stanoviska prokuratúry prednesom končeného návrhu zastupujúcim prokurátorom na výsluchu obvineného, nemôže byť v žiadnom smere považovaná za „suplovanie“ povinnosti sudcu pre prípravné konanie doručiť návrh na vzatie do väzby obvinenému ako aj jeho obhajcovi s cieľom oboznámenia o dôvodoch nutnosti pokračovania väzby podľa vnímania prokurátora a už vôbec túto*

nemožno považovať za konvalidáciu daného protizákonného stavu. Navyše je potrebné konštatovať, že predmetná argumentácia Najvyššieho súdu... nemá oporu v zákonnej úprave.».

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom ako aj Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica zo dňa 31. 08. 2016, sp. zn. 2 Tp 3/2016 ako porušovateľa v II. rade a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 09. 2016, sp. zn. 5 Tost 35/2016 ako porušovateľa v I. rade porušené boli.

2. Uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica zo dňa 31. 08. 2016, sp. zn. 2 Tp 3/2016 ako porušovateľa v II. rade a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 09. 2016, sp. zn. 5 Tost 35/2016 ako porušovateľa v I. rade sa zrušujú.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia o výške 303,16 €, ktoré je povinný porušovateľ v I. rade (Najvyšší súd Slovenskej republiky) zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

17. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti jeho petitom, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ (v tomto prípade

zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

18. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd považuje za predmet sťažnosti namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tp 3/2016 a jeho uznesením z 31. augusta 2016 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 35/2016 a jeho uznesením z 22. septembra 2016, ku ktorému malo dôjsť tým, že sťažovateľovi v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu všeobecnými súdmi nebol v relevantnom čase predložený prípis špeciálnej prokuratúry, ktorým nevyhovela tejto jeho žiadosti a predložila ju na rozhodnutie špecializovanému súdu.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

K namietanému porušeniu základných práv špecializovaným súdom

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

23. Napadnutým je uznesenie špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 3/2016 z 31. augusta 2016, ako aj postup tohto súdu predchádzajúci jeho vydaniu. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd, ktorý v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

24. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základných práv najvyšším súdom

25. Sťažovateľ namieta, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 35/2016 z 22. septembra 2016 a postupom tohto súdu v konaní, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na obhajobu zaručené v čl. 50 ods. 3 ústavy.

26. Ústavný súd v tejto súvislosti zvlášť zdôrazňuje, že napadnuté konanie a v ňom vydané rozhodnutie bolo konaním a rozhodnutím o osobnej slobode – o väzbe sťažovateľa (o jej ďalšom trvaní).

27. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 422/2016, II. ÚS 795/2016, I. ÚS 125/2015, I. ÚS 113/05, II. ÚS 661/2015, III. ÚS 416/2015) vyplýva, že pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a v prípade zistenia porušenia práva vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy, nie prostredníctvom sťažovateľom (zastúpeným advokátom) označeného čl. 50 ods. 3 ústavy.

28. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, aj v tomto smere ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013, IV. ÚS 444/2013), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej (v trestných veciach je to rozhodovanie o vine a treste), a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality, a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

29. Ústavný súd, súc viazaný návrhom na rozhodnutie (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), v tomto prípade konštatuje, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným

právnym zástupcom, namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu v súvislostiach rozhodovania o väzbe, na ktoré sa ním označené články ústavy a dohovoru vecne nevzťahujú. Keďže neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených článkov ústavy, sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

30. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016